JÄCH M. A. & JI L. (eds) 1998: *Water beetles of China. Volume II.* Zoologisch-Botanische Gesellschaft und Wiener Coleopterologenverein, Wien, 410 pp. Cena US$ 45.00 pro členy WCV, US$ 90.00 pro nečleny.

Tato publikace je druhým dílem uvedené série. Obsahuje 24 článků, napsaných 25 autory, které obsahují kromě informací všeobecného rázu (seznam a charakterizace lokalit, etc.) další vědecké výsledky projektu "China Water Beetle Survey", ustanoveného v roce 1992 (viz Klapalekiana 32: 246, s recenzí prvního dílu).

Práce v tomto druhém svazku se zabývají následujícími 14 čeleděmi akvatických a semiakvatických brouků (jsou uvedeny v té posloupnosti, jak se objevují v knize): Noteridae, Scirtidae, Torridincolidae, Dytiscidae, Amphizoidae, Haliplidae, Gyrinidae, Hydraenidae, Epimetopidae (tento taxon není zatím na úrovni čeledi všeobecně uznáván), Hydrophilidae, Elmidae, Psephenidae, Eulichadidae a Limnichidae. Svazek kromě toho obsahuje i několik prací obecnějšího rázu (viz dále).

V krátkém úvodním článku, doprovázeném zdařilou fotografií zástupce enigmatického rodu vírníků (Gyrinidae), *Porrorrhynus landaisi latilimbus* z provincie Hunan, editoři jednak zdůrazňují „unprecedent diversity of China's aquatic biota" (tato neuvěřitelná bohatost, která nebyla zcela očekávána v takovémto rozsahu, se vlastně vztahuje téměř na všechny skupiny brouků), na druhé straně však zároveň upozorňují na rychle se zvětšující počet ohrožených habitatů.

První článek tohoto svazku (Jäch & Ji) uvádí lokality, na kterých bylo sbíráno během let 1995-1998 (lokality 141-347) a podává krátkou charakteristiku každé z nich. Mnohé z lokalit jsou ilustrovány zdařilými barevnými fotografiemi a všechny lokality jsou zaneseny na mapě Číny. Tento článek také obsahuje stručné dodatky a opravy k prvnímu svazku této série.

Následující článek „Annotated check list of aquatic and riparian/littoral beetle families of the world" (Jäch) je jistě zajímavý ze všeobecného hlediska, zdá se však být poněkud cizí v publikaci věnované výhradně čínským vodním broukům. Autor článku správně zdůrazňuje, že druhy ripikolní a litorální (žijící na mořské pobřeží) jsou ekologicky úzce vázány s pravými akvatickými druhy, protože u většiny vodních těles není přesné hranice mezi těmito dvěma habitaty. Autor poprvé definuje šest ekologických skupin akvatických brouků: 1) true water beetles, 2) false water beetles, 3) phytophilous water beetles, 4) parasitic water beetles, 5) facultative water beetles a 6) shore beetles. Každá kategorie je charakterisována a doprovázena příklady. Osobně obtížně přijímám kategorii „parasitic water beetles". Jako příklad jsou uvedeni zástupci čeledi „Leiodidae (Psyllinae)". Termínem „Psyllinae" autor zřejmě míní Platypsyllinae, podčeleď čeledi Leiodidae, která zahrnuje rody jako *Platypsyllus* nebo *Silphopsyllus* (autor se o těchto rodech zmiňuje na str. 32). Zástupci těchto rodů jsou ektoparasity nebo inqiliny různých savců, téměř výhradně hlodavců. Některé z těchto druhů jsou adaptovány na hostitele, kteří se pravidelně pohybují ve vodě a na různě dlouhou dobu se potápějí, toto však rozhodně nekvalifikuje tyto brouky, kteří jsou ukryti hluboko v srsti hostitele, jako vodní druhy. Nikoho by jistě nenapadlo pokládat ektoparasitické vši (Anoplura) čeledi Echinophthiridae za příslušníky vodní fauny jenom proto, že jejich hostitelé (mořští savci) tráví dlouhou dobu ve vodě. Obtížně, i když s menšími výhradami, přijímám kategorii „phytophilous water beetles", jejichž habitatem

(hlavně u larev) je rostlina stojící ve vodě (a ne voda jakožto taková), jak je ostatně správně uvedeno v textu. To, že larva přebývá v části rostliny, která je pod vodou a živí se jejími tkáněmi, je zřejmě pro larvu výhodné (např. ochrana před predátory), a tento vztah se jistě vyvinul v těchto souvislostech. Jsem si však vědom, že tato kategorie je uznávána jako vodní v širším smyslu. Tento komentovaný seznam světových čeledí brouků s akvatickými a pobřežními zástupci obsahuje 43 čeledí.

Většina ostatních článků v tomto svazku je taxonomicko-faunistického typu a každá z nich představuje podstatné zlepšení našich znalostí čínské fauny té které skupiny. Je třeba se zmínit zvláště o tom, že čeleď Torridincolidae je poprvé uvedena z Číny (*Satonius* sp.) (Jäch) a že je popsána larva třetího instaru japonského zástupce tohoto rodu: *Satonius kurosawai* (Beutel). Jedna práce se zabývá tajwanskými a japonskými druhy hydraenidů rodu *Ochthebius* (Jäch) a jedna práce taiwanskými druhy rodu *Hydraena* (Jäch & Diaz). Mnohé z článků jsou doprovázeny vynikajícími barevnými malbami habitů druhů, provedenými W. Zelenkou, které podstatně přispívají ke kvalitě této publikace. Některé z těchto ilustrací jsou obzvláště obdivuhodné, např. ty, které zobrazují druhy rodu *Eumetopus* na str. 196. Z netaxonomických prací jeden článek podává seznam vodních brouků Macaa a je doprovázen barevnými fotografiemi některých habitatů (Jäch & Easton), jedna práce přináší dodatky k rozšíření zástupců Haliplidae (van Vondel) a jedna obsahuje seznam a bibliografii čeledi Limnichidae Číny a sousedních zemí (Pütz).

Projekt „China Water Beetle Survey", započatý v roce 1995 ve spolupráci s čínskými entomology, má zřejmě zajištěné pokračování pro další léta. To je velice povzbudivá skutečnost, zvláště pro ty z nás, kdo se zajímáme a aktivně pracujeme s faunou brouků této nesmírně důležité části palearktické oblasti. Vysoké uznání za dobře udělanou práci zaslouží každý na obou stranách, kdo jakýmkoliv způsobem (práce v terénu, následující taxonomicko-faunistické zpracování a editorské práce) přispěl k úspěchu „China Water Beetle Survey". Není třeba zdůrazňovat, že se těšíme na další svazky této série.

Aleš Smetana